

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi yrityksille myönnettävästä kansainvälistymisavustuksesta vuosina 2024–2030

Hikiän (BeeAround Oy) kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston asetusluonnokseen yrityksille myönnettävästä kansainvälistymisavustuksesta vuosina 2024–2030, ja antaa kansainvälistä vientiä harjoittavan pk-yrityksen näkökulman muutosehdotuksiin.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa todetaan, että Suomen talouden ja tuottavuuden kasvu on ollut pitkään hidasta. Suomi tarvitsee kasvavia yrityksiä ja investointeja. Hallituksen tavoitteena on kilpailukykyinen Suomi, maailman mielenkiintoisin maa investoida ja luoda uutta. Lisäksi hallitusohjelmassa visioidaan, että ruoantuotanto on Suomessa kannattavaa ja elintarvikevienti on kaksinkertaistunut vuonna 2031. Hallitusohjelmassa todetaan myös, että suomalaisen ruoan vientipotentiaali on hyödynnettävä nykyistä paremmin.

Elintarviketeollisuuden kasvun mahdollisuudet ovat Suomen sisämarkkinassa rajalliset. Elintarvikeviennillä on kiistatta keskeinen merkitys maamme kansantaloudelle ja hyvinvoinnille. Ala on yksi Suomen menestyksen kannalta tärkeimmistä vientisektoreista. Viennin avulla parannetaan maatalouden kannattavuutta, varmistetaan alkutuotannon kestävyttä ja tuetaan siten kestävää ruokajärjestelmää. Lisäksi vientiyritykset luovat arvokasta Suomi-kuvaa maailmalla. Näillä tuetaan ja mahdollisesta myös hallitusohjelman tavoitteiden toteutumista.

Suomalaiset elintarvikkeet nauttivat maailmanlaajuista mainetta puhtaina, laadukkaina ja turvallisina tuotteina. Korkealaatuisten raaka-aineiden, kestävä tuotannon ja innovatiivisen tutkimuksen ansiosta Suomi pystyy vastaamaan kansainvälisten markkinoiden vaatimuksiin. Kasvava ymmärrys kestävydestä ja vastuullisuudesta lisäävät kysyntää suomalaisista tuotteista. Kaikki tämä vahvistaa suomalaista brändiä, mielikuvia ja luo mahdollisuuksia uusille liiketoimintamuodoille, verkostoille ja ennen kaikkea kasvulle.

Suomen elintarvikeviennin vahvistaminen ja tukeminen on investointi tulevaisuuteen, joka tukee valtion taloutta, ruokaturvallisuutta ja kestävä Suomen rakentamista. Viennin kehittäminen ja tukeminen kannustavat yrityksiä kansainvälisille markkinoille. Mitä enemmän suomalaisia yrityksiä lähtee kansainvälistymisen polulle, sitä paremmin Suomi ja suomalaiset tuotteet tunnetaan. Tunnettuus lisää kysyntää ja kysyntä lisää kasvua ja tuloja.

Viennin edistäminen vaatii jatkuvaa ja pitkäjänteistä työtä ja panostusta markkinoiden analysointiin, kansainvälisten kumppanuuksien, verkostojen, ostajien, jälleenmyyjien ja asiakkaiden löytämiseen ja tavoittamiseen. Kansainvälisessä markkinoinnissa ja kaupankäynnissä äärimmäisen tärkeää on tapaaminen kasvokkain ja luottamuksen rakentaminen. Tämä on mahdollista messu- ja muihin kansainvälisiin tapahtumiin ja matkoihin osallistumisella.

Hikiän kiittää Business Finlandin Food From Finland-ohjelmaa hyvästä ja arvokkaasta työstä suomalaisten pk-yritysten viennin edistämisen eteen ja edellä mainittujen kaltaisten messu- ja muihin kansainvälisiin tapahtumiin osallistumisten mahdollistamisesta.

Luonnoksen kohdassa 4 § avustuksen käyttötarkoitus ja avustuksen saaja todetaan, että valtionavustusta voidaan jatkossa myöntää vähintään kaksi henkilötyövuotta työllistävälle pienille ja

Lausunto 11.1.2024

Diaarinumero VN/35773/2023

keskisuurille yrityksille. Luonnoksen perustelumuiotiossa ehdon tarkoitusta on avattu seuraavasti ”tarkoituksena on parantaa avustusten kohdentumista nimenomaan sellaisille yrityksille, joilla on edellytykset liiketoiminnan kansainväliseen kasvuun ja vientiin”.

Suomen elintarvikealan yrityksistä suurin osa on pk-yrityksiä. Näissä on mukana myös alle kaksi henkilöä työllistäviä yrityksiä. On äärimmäisen tärkeää tukea nimenomaan pk-sektorilla myös pienempien yritysten kasvu- ja kansainvälistymismahdollisuuksia. Näin ollen yrityksen työllistämien henkilöiden määrää ei voida käyttää perusteena sille, etteikö yritys voisi täyttää kansainvälistymisen ja viennin edellytyksiä.

Hikiän vaatii, että valtionavustusta voidaan jatkossa myöntää myös pienemmille kuin kaksi henkilötyövuotta työllistävälle kansainvälistymishakuisille ja -halukkaille yrityksille, joilla on todistettavasti edellytykset liiketoiminnan kansainväliseen kasvuun ja vientiin.

Hikiän toteaa, että on hyvä, jos valtionavustusta voidaan myöntää yritysryhmien ulkomailla toteuttamiin messuhankkeisiin, mikäli pienemmät kuin kaksi henkilötyövuotta työllistävät yritykset kuuluvat yritysryhmän piiriin.

Hikiän on eri mieltä kohdasta 5 § hyväksyttävät kustannukset rahtikustannusten tukemisen osalta. Rahtikustannusten tukeminen on välttämätöntä pk-sektorilla toimivalle elintarvikeyritykselle, joka haluaa osallistua messuille. Tuotteiden esittely on olennainen osa messuosallistumista ja rahtikustannukset voivat syödä suuren osan yrityksen budjetista, mikäli ne joudutaan kustantamaan kokonaan itse. Tämä saattaa rajoittaa messuosallistumisia ja siten vähentää kaikkia niitä kasvun mahdollisuuksia, joita lausunnossa on aiemmin mainittu.

Kohdan 6 § tuen määrä 50 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista on vielä kohtuullinen. Jos rahtikustannuksia ei lisätä hyväksyttäviin kustannuksiin tuen kokonaismäärää tulisi nostaa 60 prosenttiin.

Hikiän muistuttaa, että vientiyrityksiä ja niiden tavoitteita kansainvälisillä markkinoilla on erilaisia. Toiset tähtäävät suoraan kuluttajamarkkinoille, toiset hakevat ostajia ja jälleenmyyjiä, jotkut molempia. Kuten todettua, viennin edistäminen vaatii pitkäjänteistä työtä ja useita satoja tapaamisia. Myynti- ja ostoprosessit voivat olla hitaita, mikä tarkoittaa, että liidejä pitää hankkia huomattavia määriä, sillä vain murto-osa näistä johtaa kauppoihin.

Hikiän toteaa, että vain yhteen messutapahtumaan kalenterivuoden aikana osallistuminen on liian vähän ja ehdottaa, että valtionavustusta voidaan myöntää 2–4 osallistumiseen vuodessa.

Hikiän odottaa, että kansainvälistymisavustuksen osalta tehdään sellaisia viisaita päätöksiä, jotka jatkossakin edistävät ja tukevat suomalaisen elintarvikeviennin menestystarinaa.

Reetta Sorjonen
Chief Operating Officer
HIKIÄN